

21. 11. 2024

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

MiCA: Revoluce v regulaci kryptoaktiv v ČR

Evropské nařízení 2023/1114 o trzích kryptoaktiv - MiCA (Markets in Crypto-Assets Regulation) představuje zásadní přelom v regulaci trhu s kryptoměny ze strany Evropské unie. Nařízení bylo schváleno již v roce 2023 a jeho cílem je vytvořit komplexní rámec pro poskytování a nabízení služeb spojených s vybranými kryptoaktivy, včetně ochrany investorů v členských státech EU. Česká republika jakožto jeden z členských států má za povinnost implementaci nařízení do svého právního řádu a s tím související příslušnou úpravu legislativy.

Tento článek se zaměřuje na úpravu nařízení MiCA a jeho implementaci do českého právního řádu. Dále nastíní současný stav této implementace a možné dopady nařízení.

Co upravuje nařízení MiCA?

Předmětné nařízení vzniklo v reakci na předešlou absenci jakékoliv systémové regulace a klade si hned několik cílů. Těmi jsou např.:

- Ochrana spotřebitelů a investorů na trhu s kryptoaktivy.
- Stabilita předmětných finančních trhů.
- Zabránění hrozcím podvodům.
- Všeobecná úprava vydávání, veřejného nabízení a přijímání kryptoaktiv.

Kryptoaktivum nařízení definuje jako digitální zachycení hodnoty nebo práva, které může být převáděno a ukládáno elektronicky pomocí technologie distribuovaného registru nebo pomocí podobné technologie.

Nařízení rozlišuje několik druhů kryptoaktiv. Těmi jsou:

- Elektronické peněžní tokeny (stabilizují svou hodnotu navázáním na jednu úřední měnu).
- Tokeny vázané na aktiva (stabilizují svou hodnotu navázáním určité aktivum nebo koš aktiv).
- Kryptoaktiva odlišující se od předešlých dvou typů (sem spadá např. bitcoin, ethereum).

Úprava se nedotýká non-fungible tokens (NFTs) či kryptoaktiv, která jsou již evropskou regulací upraveny. Dále nejsou předmětem úpravy ani decentralizované finance (DeFi), avšak pouze za předpokladu, že budou poskytovány bez zprostředkovatele a plně decentralizovaným způsobem.

Klíčové požadavky pro poskytovatele služeb s kryptoaktivy

Pro poskytovatele služeb s kryptoaktivy bude klíčovým zavedení licence CASP (Crypto-Assets Service Provider), o které bude muset povinně žádat každý, kdo poskytuje služby vymezené v MiCA, resp. se bude jednat o povolení pro poskytování služeb spojených s kryptoaktivy. Pro potenciální žadatele bude důležité sledovat několik významných náležitostí:

- Program činností vymezující kryptoslužby společně s obchodním plánem.
- Systém řízení a správy, včetně řízení rizik.

- Požadavky na důvěryhodnost a odbornou způsobilost vedoucích osob (vysvětlit zákazníkovi, co jsou kryptoaktiva, poskytnout doporučení).
- Obecné povinnosti jednat čestně, korektně, profesionálně a v nejlepším zájmu zákazníka.
- Informační povinnosti, včetně whitepaperu nebo povinných varování ohledně povahy kryptoaktiv.
- Obezřetnostní záruky a požadavky.
- AML/CFT.
- Povinnost jednat s vysokým standardem péče a v nejlepším zájmu držitelů kryptoaktiv.
- Pravidla pro opatrování kryptoaktiv a finančních prostředků zákazníků.
- Postupy pro vyřizování stížností, politiky pro řízení střetu zájmů, dodržování pravidel outsourcingu.

Implementace nařízení

Z pohledu českého legislativního rámce je důležitou skutečností vznik návrhu *Zákona o digitalizaci finančního trhu (Sněmovní tisk 692/0)*. Navrhovaná úprava implementuje jak ustanovení nařízení MiCA, tak i *evropského nařízení 2022/2554 o digitální provozní odolnosti finančního sektoru - DORA* (Digital Operational Resilience Act). Nařízení DORA zavádí především všeobecné standardy v oblasti digitální odolnosti ve finančním sektoru, zejména s ohledem na informační a komunikační technologie. Celkově tedy zmíněný zákon přináší sladění a adaptaci evropské úpravy s českým právním řádem.

Nařízení a na něj navázaný návrh zákona vstupují v účinnost postupně. Již od 30. června 2024 jsou účinná pravidla pro tokeny vázané na aktiva (hlava III nařízení MiCA) a tokeny elektronických peněz (hlava IV nařízení MiCA). Od 30. prosince 2024 nabydou účinnosti zbývající části implementovaného nařízení. Výjimkou budou ty části, které implementují ustanovení nařízení DORA, které vejdou v účinnost až 17. ledna roku 2025.

Ve vztahu k přijetí nové úpravy panovala debata např. ohledně automatického nároku poskytovatelů kryptoaktiv na otevření bankovního účtu v některé z českých bank. Proti byli zejména zástupci ČNB, budoucího kontrolního orgánu, nebo České bankovní asociace. Ti namítali, že tímto krokem bankám vzniká riziko spojené s nesorózními a rizikovými společnostmi, obchodujícími s kryptoaktivy.

Dle jejich názoru by mohlo také dojít ke zhoršení vztahů mezi českými a americkými bankami. Ty jsou obecně v oblasti obchodování s kryptoaktivy velmi opatrné a automatické přijímání žádostí o otevření bankovního účtu ze strany českých bank by je mohlo znejistit.

Otázka povolení k poskytování služeb spojených s virtuálním aktivem

Jak již bylo zmíněno výše, MiCA se přímo nedotýká úpravy NFTs. Ty byly doposud v českém právním řádu zahrnuty pod virtuální aktiva a jejich nabízení se řídilo registrací skrze ohlášení živnosti volné v oboru činnosti č. 81 „poskytování služeb spojených s virtuálním aktivem“. Jak však již uvádí FAÚ na svých stránkách, od roku 2025 dojde k zásadní proměně.

Jednou z avizovaných změn by mělo být zavedení **povolení k poskytování služeb spojených s virtuálním aktivem** (dále jen „povolení“). Tato změna je obsažena v návrhu Zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s implementací předpisů Evropské unie v oblasti digitalizace finančního trhu a financování udržitelnosti (*Sněmovní tisk 694/0*), zejména pak v pozměňovacích návrzích obsažených v usnesení garančního rozpočtového výboru č. 386 z 48. schůze konané dne 4. září 2024 (*Sněmovní tisk 694/2*). Tímto návrhem by do AML zákona měla přibýt celá jedna nová hlava, rozpracovávající předmětné povolení. Povinným úřadem, odpovědným za vyřizování povolení, by měl být právě FAÚ.

Podmínky žádosti o povolení

Nová Hlava VI zahrnuje ustanovení o podmínkách poskytování služeb spojených s virtuálním aktivem. Osoba může poskytovat služby spojené s virtuálním aktivem, které nepodléhají povolení podle jiného právního předpisu, soustavně, samostatně, na vlastní účet a odpovědnost a za účelem dosažení zisku, pokud je:

- držitelem povolení nebo
- poskytovatelem služeb souvisejících s kryptoaktivy podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího trhy kryptoaktiv.

Povolení vydává FAÚ na žádost do 120 dnů ode dne jejího podání, pokud žadatel splňuje podmínku spolehlivosti, bezdlužnosti, složí jistotu ve výši 250 000,- Kč a nemá pochyb o správnosti a zaslaných informací a dokumentů. Mezi podmínky žádosti o udělení povolení, mimo obecné náležitosti stanovené správním řádem, se dále řadí:

- Informace o
 - rozsahu činnosti v oblasti poskytování služeb spojených s virtuálním aktivem;
 - státu, ve kterém bude činnost v oblasti poskytování služeb spojených s virtuálním aktivem vykonávána;
 - všech internetových stránkách, které budou využívány pro činnost v oblasti poskytování služeb spojených s virtuálním aktivem;
 - všech platebních účtech, které budou využívány pro činnost v oblasti poskytování služeb spojených s virtuálním aktivem.
- Identifikační údaje kontaktní osoby.
- V případě, kdy je žadatel právníkou osobou, identifikační údaje
 - statutárního orgánu nebo osoby zastupující právníkou osobu ve statutárním orgánu žadatele;
 - pověřené osoby;
 - skutečného majitele žadatele.
- Žádost o vydání povolení se podává Finančnímu analytickému úřadu prostřednictvím datové schránky ve stanoveném formátu a struktuře.

K žádosti o vydání povolení žadatel dále přiloží:

- dokumenty prokazující spolehlivost;
- potvrzení prokazující bezdlužnost;
- potvrzení prokazující zaplacení správního poplatku za žádost o povolení;
- systém vnitřních zásad podle § 21 odst. 2;
- popis
 - technologických a organizačních prostředků používaných k poskytování služeb spojených s virtuálním aktivem a popis bezpečnostních opatření k ochraně prostředků klienta v souvislosti s poskytováním těchto služeb a
 - obchodního plánu žadatele, včetně informací o poskytovaných službách.

Závěr

Přijetí nové úpravy, týkající se kryptoaktiv a jejich regulace, je bezpochyby krokem vpřed v prostředí, které doposud žádným komplexnějším pravidlům nepodléhalo. Těmi nejzásadnějšími změnami jsou zavedení definice kryptoaktiva či licence pro poskytovatele služeb s kryptoaktivy, přičemž kontrolním orgánem pro tyto licence by měla být ČNB. Česká regulace však nad to plánuje zavedení

dodatečného povolení k poskytování služeb spojených s virtuálním aktivem, jejímž kontrolním orgánem by byl naopak FAÚ. Tato dvojkolejnost evropské a státní úpravy potencionálně vytváří dva rozdílné režimy, zavádající možnou nepřehlednost v souvislosti s doposud nevyjasněnými otázkami ohledně samotného procesu získání povolení, nedostatečnou debatou nad novou úpravou a překotně se vyvíjícím odvětvím digitálních financí.

Článek byl psán k legislativnímu stavu dne 25. října 2024.

Mgr. Veronika Cívínová,
Vedoucí advokát // Kapitálový trh

Sufian Massalema,
Právní asistent

KLB LEGAL
KLB Legal, s.r.o., advokátní kancelář

Letenská 121/8
118 00 Praha 1

Tel.: +420 739 040 363
e-mail: info@klblegal.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Jak se vyhnout zákazu a postihu dohod o určování cen pro další prodej?](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporáční autonomie](#)
- [Zákon Lugovéhoho: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)

- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)